

Toimintasuunnitelma vuodelle 2023

Johdanto

Uskontojen uhrien tuki UUT ry on ainoa Suomessa toimiva järjestö, joka keskittyy tukemaan uskonyhteisöissä vaikeuksiin joutuneita ja heidän läheisiään vertaistuen keinoin sekä nostamaan esiin uskonyhteisöjen keskuudessa esiintyviä ongelmia julkisessa keskustelussa. UUT ei edistä mitään tiettyä maailmankuvaa, uskontoa tai uskonottomuutta, vaan on kiinnostunut siitä, miten yhteiskunta voi puuttua uskonyhteisöissä esiintyviin ongelmiin, miten ongelmia voidaan ehkäistä ja miten vaikeuksia kohdanneita voidaan tukea. Tässä toimintasuunnitelmassa kerromme, miten tavoitteemme saavutetaan vuonna 2023.

Vertaistukitoiminta

Mitä vertaistuki on?

Vertaistuella tarkoitetaan samankaltaisia asioita kokeneiden toisilleen tarjoamaa tukea. Ihmiset voivat kokea uskonyhteisöissä ja niistä irtautuessaan vakavia kriisejä. Näihin sisältyy esimerkiksi erilaisia hyväksikäytön muotoja. Tiiviistä uskonyhteisöstä irtautuva henkilö voi joutua kriisiin, johon liittyy esimerkiksi maailmankuvan, identiteetin ja sosiaalisten suhteiden menettäminen sekä joissakin tapauksissa uskonyhteisöstä riippuvan työpaikan menettäminen ja avioero. Tällaisissa elämän kriiseissä läheisten ihmisten tuki voi auttaa selviytymään, mutta uskonyhteisöstä irtautumiseen sisältyy toisinaan läheisten tuen menettäminen. Tästä syystä vertaistuki on usein korvaamattoman tärkeää.

Vertaistuen kohderyhmät

Vertaistukitoimintamme kohderyhmänä ovat kaikki, joilla on ollut vaikeita kokemuksia uskonyhteisöjen jäsenenä ollessaan tai irtautuessaan yhteisöistä. Lisäksi tuemme niiden läheisiä, joilla on tällaisia kokemuksia ja läheisiä, jotka ovat menettäneet sosiaalisia suhteita perheenjäseniin, sukulaisiin tai ystäviin, jotka ovat liittyneet tiiviiseen yhteisöön, joka ei salli tai rajoittaa yhteydenpitoa yhteisön ulkopuolisten kanssa. Kohderyhmänä ovat kaikenikäiset, mutta nuoret

ja nuoret aikuiset on yksi erityinen kohderyhmämme, koska nuoruudessa monet kyseenalaistavat saamaansa uskonnollista kasvatusta ja yhteisönsä normeja.

Vertaistuen toimintamuodot

Tarjoamme vertaistukea ryhmätapaamisten, netissä ja sosiaalisessa mediassa toimivien ryhmien, puhelimen, Tukinetin, sähköpostin ja henkilökohtaisten tapaamisten välityksellä. Tavoitteenamme on ylläpitää nykyisenkaltaista, jo laajaa vertaistukitoimintaa. Vuonna 2023 järjestämme noin 120 vertaistukitapaamista kasvotusten tai etäyhteyksillä. Tavoitamme yli 900 kävijää osallistuu näihin tapaamisiin.

Vapaaehtoistoiminta

Vertaistukitoimintamme on mahdollista vapaaehtoisten ryhmänvetäjien ansiosta. Vapaaehtoistoimintaamme osallistuvien määrä on kasvanut viime vuosien aikana. Vertaistukitoiminnassa aktiivisesti vapaaehtoistyötä tekeviä on noin 55 henkilöä. Nykyisenlaajuinen vertaistukitoimintamme pystytään toteuttamaan tällaisella vapaaehtoisten joukolla, mutta tarvitsemme noin 5-10 uutta vapaaehtoista vuosittain uusien toimintamuotojen toteuttamiseksi ja korvaamaan vapaaehtoistyön lopettavia. Tavoitteenamme on siis pitää yllä ja kasvattaa vertaistuessa toimivien vapaaehtoisten määrää kouluttamalla noin 5-10 uutta vapaaehtoista vuosittain.

Vertaistukiryhmät

Vertaistukiryhmämme ovat viime vuosina toimineet seuraavissa kaupungeissa: Helsinki, Kokkola, Kuopio, Oulu, Rovaniemi, Tampere ja Turku. Tavoitteenamme on jatkaa ryhmien toimintaa näissä kaupungeissa sekä laajentaa toimintaa mahdollisuuksien mukaan uusiin kaupunkeihin. Laajentumisen mahdollisuudet riippuvat tarjolla olevista vapaaehtoisista, jotka voivat vetää ryhmien toimintaa.

Helsingissä toimii useita vertaistukiryhmiä. Kaikille yhteisen ryhmän lisäksi meillä on ryhmiä seuraavista taustoista tuleville: (entisten ja nykyisten) vanhoillis- ja esikoislestadiolaisten, helluntailaisten, Jehovan todistajien, mormonien ja muslimien ryhmät sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ryhmä, naisten ryhmä ja kansainvälinen ryhmä. Muita vertaistukiryhmiä kuten eroseminaari parisuhteesta eronneille järjestetään mikäli resurssit sallivat sen.

Vuodesta 2019 lähtien UUT on järjestänyt uskonnollisista yhteisöistä irtautuneille naisille suunnattuja vertaistukiviikonloppuja. Tätä toimintaa jatketaan ja kehitetään vuoden 2023 aikana. Tavoitteena on järjestää yksi vertaistukiviikonloppu. Haemme STEA:lta hankerahoitusta tämän toimintamuodon laajentamiseksi siten, että viikonloppuja järjestettäisiin noin neljä vuodessa, niissä olisi erilaisia teemoja ja ne olisivat suunnattu erilaisille ryhmille (esimerkiksi naiset, miehet, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, tietyt uskonnolliset taustat ym.).

Tarjoamme vertaistukea Facebook-ryhmien kautta. Ryhmät ovat salaisia, millä pyrimme luomaan turvallisen ja luottamuksellisen ympäristön keskustelulle. Järjestämme anonyymiä vertaistukea Tukinetin alustalla. Järjestämme sekä kaikille yhteisiä tapaamisia että tietyistä taustoista tuleville omia tapaamisia etäyhteyksillä.

UUT:n toimintaa lähellä olevana toimintana entiset Jehovan todistajat järjestävät vertaistukitoimintaa Veljesseura-keskustelupalstalla, salaisessa Facebook-ryhmässä ja Discord-alustalla. Entisten Jehovan todistajien Discord-kanavalla vertaistukea on tarjolla julkisesti ja reaaliaikaisesti milloin vain.

Vapaaehtoisten koulutus ja tukeminen

Järjestämme vapaaehtoisille tukea työnohjauksen, toisten vapaaehtoisten ja henkilökunnan kautta. UUT:n henkilökunta opastaa vapaaehtoiset tehtäviinsä. Lisäksi vapaaehtoiset saavat koulutusta kahdesti vuodessa järjestettävissä koulutustilaisuuksissa. UUT järjestää virkistystoimintaa vapaaehtoisille. Järjestämme virkistyspäivän sekä mahdollisuuden osallistua kulttuuritapahtumiin ja retkiin.

Tiedotustoiminta

Tiedotustoiminnan tavoitteita

Tiedotustoimintamme tavoitteena on lisätä hengellisen väkivallan ilmiöiden tunnettavuutta. Pyrimme vaikuttamaan yhteiskuntaan siten, että hengellistä väkivaltaa ehkäistäisiin, siihen suhtauduttaisiin vakavasti ja uhreja autettaisiin. Erityisiä painopisteitä tiedotustoiminnassamme ovat naisten ja lasten oikeudet sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asema.

Tiedotustoimintamme on myös vertaistukea siinä mielessä, että kerromme usein ihmisten kokemuksista, mikä on tukea samankaltaisia asioita kokeneille tarjoten perspektiiviä omiin kokemuksiin ja tietoa siitä, ettei ole kokemustensa kanssa yksin. Lisäksi omien kokemusten kertominen julkisesti sekä tutkijoille ja viranomaisille voi tarjota mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Kirkon tutkimuskeskuksen arvion mukaan Suomessa toimii yli 1000 uskonyhteisöä. Emme kykene seuraamaan kaikkien yhteisöjen toimintaa yksityiskohtaisesti, mutta voimme tuottaa tietoa tiiviisiin uskonyhteisöihin liittyvistä ilmiöistä yleisellä tasolla sekä tarjoamaan yksityiskohtaisempaa tietoa joistakin yhteisöistä. Yleensä nämä yhteisöt ovat hieman suurempi kokoisia uskonyhteisöistä Suomessa. Tiedotustoiminnassamme ovat muita näkyvämmiin esillä evankelisluterilainen kirkko, helluntailaisuus (+ muu karismaattinen kristillisuus), Jehovan todistajat ja vanhoillislestadiolaiset (+ muut lestadiolaisuuden suuntaukset) sekä jossain määrin islam.

Alla on kuvailtu käyttämiämme viestinnän kanavia.

Perinteinen media

Olemme usein näkyvästi esillä mediassa. Meille tärkeät aiheet kiinnostavat median edustajia. Esiinnymme mediassa noin kuukausittain, usein näkyvillä paikoilla ja isoimmissa medioissa.

Sosiaalinen media

UUT tiedottaa aktiivisesti Facebookissa, Instagramissa ja Twitterissä. Lanseerasimme Youtuben kanavan toukokuussa 2020. Tavoitteenamme on jatkossakin panostaa viestintään näitä alustoja käyttämällä.

Nettisivut ja uutiskirje

UUT:n nettisivuilla olevia tietoja lainataan usein alan kirjallisuudessa ja tutkimuksissa. Nettisivujemme uudistus toteutetaan vuoden 2023 aikana. Uusista sivuista tulee saavutettavuusdirektiivin täyttävät ja niiltä löytyy tietoa aiempaa helpommin. Uutiskirjeellämme on noin 700 tilaajaa.

Tapahtumat

UUT osallistuu erilaisiin tapahtumiin näytteilleasettajana. Vuonna 2023 osallistumme kahteen tapahtumaan Helsingissä: Maailma kylässä ja Mielenterveysmessut.

Hengellistä väkivaltaa käsittelevät seminaarit

UUT on järjestänyt useita hengellistä väkivaltaa käsitteleviä seminaareja. Vuonna 2023 järjestämme seminaarin, joka jatkaa vuoden 2022 seminaarin teemoja siitä miten uskonyhteisöt voivat ehkäistä hengellistä väkivaltaa. Seminaarin aiheena on uskonnonvapaus erityisesti siitä näkökulmasta mitä uskonyhteisöt voivat tehdä varmistaakseen, että heidän jäsenillään on uskonnonvapaus. Järjestämme seminaarin yhteistyössä Suomen Ekumeenisen Neuvoston kanssa.

Yhteistyö Mielenterveystalon kanssa

Tuotamme omahoito-ohjelman hengellistä väkivaltaa kokeneille Mielenterveystalo.fi-sivustolle. Omahoito-ohjelmaa on tehty vuosien 2022-2023 aikana ja se julkaistaan vuonna 2023.

Elokuvat, kirjat, tutkimukset ja opinnäytetyöt

Teemme yhteistyötä tutkijoiden, opinnäytetyöntekijöiden, elokuvantekijöiden ja tietokirjailijoiden kanssa. Tarjoamme heille tietoa ja autamme heitä löytämään informanteja haastateltaviksi.

Muutos-lehti

Julkaisemme Muutos-lehteä kerran vuodessa. Muutos-lehti kertoo toiminnastamme ja se on vertaistukea kirjallisessa muodossa.

Selvitystyöt

Julkaisemme selvitystöitä, jotka ovat laajempia tekstejä, joissa kuvaamme uskonyhteisöissä esiintyviä ongelmia. Olemme aiemmin julkaisseet selvitystöitä esimerkiksi lasten asemasta uskonyhteisöissä ja Jehovan todistajien järjestön käyttämistä karttamisrangaistuksista. Selvitystyömme ovat saaneet runsaasti huomiota mediassa. Julkaisemme jälleen vuonna 2023 yhden selvitystyön.

Vaikutustoiminta

UUT tekee vaikutustoimintaa olemalla yhteyksissä viranomaisiin, uskonyhteisöjen edustajiin, poliitikoihin ja muiden järjestöjen edustajiin. Vuodesta 2019 lähtien olemme järjestäneet tapaamisia uskonyhteisöjen edustajien kanssa. Olemme tavanneet seuraavien yhteisöjen edustajia: Helluntakirkko, Myöhempien aikojen pyhien Jeesuksen Kristuksen kirkko, Suomen evankelisluterilainen kirkko, vanhoillislestadiolaisuus ja Vapaakirkko. Tämä vuoropuhelu on ollut onnistunutta ja sitä jatketaan ja mahdollisesti laajennetaan muihin yhteisöihin.

Tavoitteenamme on, että uskonyhteisöjen valvontaa ja niiden kanssa käytävää vuoropuhelua lisättäisiin viranomaisten taholta. Tässä asiassa jatkamme yhteydenpitoa Opetus- ja kulttuuriministeriöön, jonka alaan uskonyhteisöt kuuluvat.

Osallistumme kansainväliseen yhteistyöhön pitämällä yhteyttä meidän toimintaa lähellä oleviin järjestöihin ulkomailla. Näitä ovat ainakin ICSA (International Cultic Studies Association), FECRIS (European Federation of Centres of Research and Information on Cults and Sects) ja Hjelpekilden (Norja).

Organisaation kehittäminen

Hallitus

Vuonna 2023 hallitus arvioi ja kehittää omaa työskentelyään. Hallituksen mahdolliset uudet jäsenet perehdytetään tehtävänsä heti valinnan jälkeen. Perehdytyksestä vastaavat hallituksen vanhat jäsenet, toiminnanjohtaja ja muu henkilökunta.

Henkilökunta

Ammattitaitoinen ja työssään viihtyvä henkilökunta edistää toimintamme päämääriä suunnitelmallisesti ja hyvässä yhteistyössä. Olemme turvalliseksi, tasapuoliseksi ja luotettavaksi koettu työnantaja sekä hyvinvoiva työyhteisö.

UUT:lla on kaksi kokoaikaista työntekijää, toiminnanjohtaja ja vertaistukitoiminnan koordinaattori.

Vapaaehtoiset

UUT huolehtii hyvin vapaaehtoisistaan, jotka mahdollistavat suuren osan toiminnastamme. Vapaaehtoisille järjestetään työnohjausta, koulutusta ja virkistystoimintaa.

Toimintamme seuraaminen, arvioiminen ja kehittäminen

Vuonna 2023 arvioimme toimintaamme toteuttamalla vuotuisen toiminnan arvioinnin sekä jatkuvalla arvioinnilla, jota toteutetaan erilaisten palautekyselyiden avulla.

Varainhankinta

UUT:n tärkeimmät rahoituslähteet ovat STEA, yksityiset lahjoitukset ja jäsenmaksut. Varainhankinnasta viestitään UUT:n nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Jäsenistö

UUT:n jäsenmäärä on kasvanut nopeasti viime vuosina. Vuonna 2011 jäseniä oli noin 30. Nyt jäseniä on noin 400.

Vuonna 2023 jäsenkuntaa laajennetaan mainostamalla jäsenyyttä monipuolisia viestintäkanavia käyttäen. Suuntaamme viestintää, tapahtumia ja osallistumismahdollisuuksia jäsenille.

Toiminnan suunnittelu

UUT:n toimintaa suunnittelevat hallitus, henkilökunta, vapaaehtoiset ja vertaistukitoimintaan osallistuvat. Suunnittelun pohjana käytetään vuotuisia toiminnan arviointeja, joissa pyydämme palautetta toiminnastamme ja ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Vapaaehtoiset ja henkilökunta suunnittelevat toimintaa vuotuisessa kehittämisspäivässä.